

Santidéva

A Bódhiszattva ösvény

9 - 10 fejezet



stresszkezeles.com

A Bódhiszattva ösvény

Santidéva

Santidéva - A Bódhiszattva ösvény

Santidéva Kr.u. 700 körül versbe szedett, tíz fejezetből álló, hasonlatokkal ékes műve szépségével és mondanivalója bölcsességével a buddhizmus legbecsesebb gyöngyszemei közé emelkedett.

*“Amíg a tér fennáll
És amíg élő lények maradnak,
Addig maradjak én is
Eloszlatni a szenvedést a világban.”*

A fordító előszava

A Santidéva - A Bódhiszattva ösvény (1 - 8 fejezet) c. könyv (mely az eredeti, szanszkrit mű fordítása a Magyarországi Karma Kagyüpa Buddhista Közösség által 2001-ben, 136 oldalban kiadva) végén szó esik arról, hogy az utolsó két fejezet is fordításra kerül a jövőben. Azonban, hogy ez 2020-ig még nem történt meg, feltételezhető, hogy már nem fog.

Mivel számomra egy igen fontos művé vált, nagyon kíváncsi voltam a teljes tartalmára, így lefordítottam magamnak a végét is. A fordítást követően azonban szerettem volna másokkal is megosztani, akik magyar nyelven érdeklődnek iránta.

Fontos tudni, hogy a 9. fejezet kezdetén az 1-150. sorszámig -korábban elfogadott módon- a mű kilép a strófák addig rendezett formájából és azok sok helyen bekezdés szerűekké válnak. Ezekben leginkább kérdés-válasz formájában való érveléses vita zajlik. Ez nagyon meghosszítja a fejezetet és szétzilálja az addig megszokott, versszerű megjelenést.

A vitában a buddhizmus Madhyamika vallási irányzata érvel más irányzatok, vagy épp a helytelenül megnyilatkozó lelkiismeret ellen.

Számos olyan vallási nézet jelenik meg ennek során, amik az európaiak által egyáltalán nem ismertek. Az amúgy sem könnyű művet teljesen megbontja a terjedelmes, nemzetiségi háttértudást igénylő rész, mely bár érdekes lehet, de a fenti okok miatt, számunkra java részt nem értelmezhető.

A mű szerencsére '97 óta le van fordítva szanszkritről angolra (ebből dolgoztam én is). Ha valaki a kieső részre is kíváncsi, keressen rá, könnyen meg fogja találni, az angol címe: Shantideva - A Guide to the Bodhisattva's Way of Life.

Azonban a fordítás magyarra attól igazán nehéz, hogy számtalan olyan indiai kifejezést tartalmaz, amik jelentését egyesével kell kiwikipédiázni, azt az indiai vallástörténelmen belül értelmezni és elhelyezni, hogy a fordítás során valóban jelentésének megfelelően kerüljön mondatba az adott kifejezés úgy, hogy forrásanyag mindezekhez angolul is néha alig van, magyarul pedig ennél is kevesebb található.

Gyakorlatilag ezen okok miatt egyszerűen nem éri meg lefordítani ezt a részt. Valószínűsítem, ezért nem jelent meg sosem magyar fordításban a 9. és 10. fejezet, mert a kilencedik fejezet első százötven versszakának hiányát nehéz lenne megmagyarázni egy hivatalosan kiadott könyvben. Én a magyarázat lehetőségével most élek viszont, mert a verset megéri folytatni innentől is.

Annyit érdemes még tudni, hogy zárójeles részek feltételezhetően az eredeti műben nincsenek. Bizonyos zárójeles részeket az angol fordítás már eleve tartalmazott, ezekben egyértelműsítések szerepelnek és vannak olyanok,

melyeket én írtam bele, ezekben az ismeretlen szavakat magyaráztam.

9

Bölcsesség

151

Mit lehet nyerni, és mit lehet veszíteni?
A dolgokkal, amelyek ily módon üresek?
Ki aki tiszteletet nyújt nekem?
És ki az, aki bántalmaz engem?

152

Miből származik az öröm és a fájdalom?
Ki lehet boldog vagy boldogtalan?
Amikor a végső természetet keresem,
Ki és mi vágyakozik?

153

Ha elemezzük az élőlények ürességét.
Ki halhat meg itt?
Mi jön, és mi volt?
Kik a barátok és kik rokonok?

154

Ó te (aki a valóságot vizsgálja),
Kérlek vedd észre, hogy amit én felismertem az csak olyan,
mint a tér!

Azok, akik boldogok akarnak lenni
Nagyon zavarják a konfliktusok okai
És nagy örömmel töltik el az öröm okai.

155

De nem találva boldogságot, szenvednek,
És annak érdekében, hogy megtalálják, kihasználják
magukat.
Vitakoznak másokkal, vágják és fúrják egymást;
Sok gonosz cselekedettel nagyon nehéz helyzetben vannak.

156

Annak ellenére, hogy többször is örülnek a létezésnek
És sok örömet élvezhetnek benne,
Haldoklaskor hosszú ideig esnek
Az alsóbb birodalmak elviselhetetlen szenvedéseibe.

157

A kondicionált létezésen belül a szenvedés sokféle
És a végső igazság felszabadító megértése hiányzik.
Ezenkívül (a valódi létezés felfogása és az üresség
megértése) kölcsönösen ellentmondásosak.
De ha feltételes létezés közben nem tudom (felismerni) ezt
a végső igazságot

158

Korlátlan óceányi elviselhetetlen szenvedésben lesz
továbbra is részem,
Minden értelemben.
Hasonlóképpen (azáltal, hogy nem valósítottam meg az
ürességet) kevés erőm van (erényért), és emberi életem
lehetőségei (szabadidő és adományok) valóban nagyon
rövid ideig állnak fent.

159

Ezenkívül keményen törekszem hosszú ideig élni és
elkerülni a betegségeket,
Éhség, pihenés és alvás is viszik időmet;
Sértegetnek,
Mégis értelmetlenül fenntartom a kapcsolatot gyerekes
viselkedésű társasággal.

160

Ezért ez az élet gyorsan elmúlik, nincs értelme
És nagyon nehéz megtalálni a lehetőséget a valóság
kivizsgálására.
Ebben a helyzetben hol vannak eszközök a
visszaforduláshoz
A kezdet nélküliség felé, az igaz létezés megragadásához?

161

Ezenkívül az ördögök sem tétlenkednek
Óriási szerencsétlen birodalmakba vezetnek bennünket,
Sok téves utat mutatnak nekünk
És nehéz feloldani a kétségeket a tökéletes ösvénnyel
kapcsolatban.

162

Nehéz lesz újra lehetőséget (emberi életet) találni,
És rendkívül nehéz megtalálni buddhák jelenlétét.
Nehéz elhagyni a zavaró eszmék árvizét.
Sajnos az érző lények továbbra is fognak szenvedni!

163

Ó, érdeemes bánatot érezni
Azok számára, akik a fájdalom folyójában úsznak, akik

Bár nagy szenvedést tapasztalnak
Nem ismerik azokat a szenvedéseket, amelyeken mennek
át.

164

Például néhány (aszkéta) újra és újra megmossa magát
Mások rendszeresen tűzbe lépnek,
És bár nagyon szenvednek
Büszkék arra, hogy elégedettek.

165

Hasonlóképpen, mint azok, akik tévedésből szenvednek
örömkért
És úgy élnek, mintha nem lenne öregedés vagy halál
Először is meghalnak (a halál ura által),
Majd ezt követően tapasztalják meg az alsóbb birodalmakba
esés elviselhetetlen szenvedését.

166

Mikor tudom eloltani
(A fájdalmát) a kínzó szenvedés tüzének
A felhalmozott boldogságom esőjével
Mely az érdemeim felhőiből esik?

167

És azzal, hogy nem sorolok be semmit önvalójából
létezőnek,
tisztelettel halmozom fel érdemeimet,
Mikor meg tudom mutatni az ürességet
Azok számára, kik nyomorultak és szomorúak.



10

Elhivatottság

1

Ennek a műnek révén,
az Útmutató a bódhiszattva életútjához,
Minden élő lény élvezze
A bódhiszattva magatartást.

2

Tegyen minden lény mindenhol
A test és az elme szenvedései ellen.
Szerezzenek egy óceányi boldogságot és örömet érdemeik
alapján.

3

Mindaddig, amíg ciklikus létezésben maradnak
Soha ne csökkenjen a (hétköznapi) boldogságuk,
És folyamatosan megkaphatják
Az öröm hullámain a bódhiszattva természetükből.

4

Minden megtestesült lény,
Ki az egész világegyetemben
Tapasztalja meg a pokol birodalmait,

Jöjjön, hogy élvezze a Sukhavati (Nyugati Tiszta Föld) boldogságát.

5

Legyen melegség azoknak, akiknek fáznak
És hagy hűsöljenek a hőségben szenvedők
A határtalan vizekben, amelyek kiáradnak
A bódhiszattvák nagy felhőiből.

6

Lehet az borotvaéles erdők erdője
Vagy gyönyörű öröm-liget.
Fák késelő kardjai
Növekedjetek kívánságot teljesítő fákká.

7

A pokol régiói váljanak öröm helyekké
Óriási és illatos lótuszmedencékkel
Gyönyörűvé, hívogatóvá szépítve
Vadkacsák, libák és hattyúk seregeivel.

8

Legyen az égő szén halom ékszer-halom
Az égő talaj csiszolt kristálypadlóvá váljon,
És zúgó poklok hegyei
Legyenek égi istentiszteleti paloták, tele Sugattákkal
(Buddhákkal).

9

Láva-eső, lángoló kövek és fegyverek
Mostantól virágeső lesz,
És a fegyverharc
Mostantól játékos virágcsere.

10

Erényeim erejével kimenthetik azokat, akik a sav tüzes
csapdáiba kerültek,
Húsa fogyott, feltárt, liliomfehér csontú elesettek,
Kapják meg a csillagokat,
És lassan, istennőkkel lazítsanak óvatosan folyó folyókban.

11

"Miért félnek a Yama követők, az elviselhetetlen ölyvöktől
és a keselyűktől?
Kik nemes erejükön keresztül örömet hoznak ránk és
elosztatják a sötétséget? "
Felnéznek és látják Vajrapani (egyik legkorábbi
bódhiszattva) sugárzó formáját!
Örömük erővel szabadul meg a gonosztól és megtalálhatják
társaságukat.

12

Amikor meglátják, hogy a pokol lávafoltja eloltódott,
Virágok esője illatos vízzel keverednek,
Azonnal elégedettek, és azon gondolkodnak, kinek a
munkája volt ez:
Ilyen módon a pokolban élők láthatják Padmapanit (az
együttérzés bódhiszattváját).

13

"Barátaim, ne féljeteK, gyorsan összegyűljetek ide,
Ha szükség van a menekülésre, fölöttünk van az ifjú
Manjughosha, hogy eloszlassa
félelmeinket,
A gyengéd bódhiszattva, aki óv minden élő dolgot,

Kinek erején keresztül minden szenvedés megszűnik, és az öröm kiteljesedik.

(A szanszkrit Manjushri név azt jelenti, hogy "gyengéd dicsőség" vagy "édes dicsőség". Manjushri Manjughosha (jelentése "édes hangú" vagy "szelíd hangú") és Vagishvara ("a beszéd ura") néven is ismert. Manjushrinak állítólag hatalmában állt a bölcsesség meglátása.

Megkülönböztetheti a helyes és a helytelen nézeteket, valamint a jótékony és nem előnyös cselekedeteket, amelyeket az embernek szellemi úton kell megtenni. Olyan kardja van, amely elpusztítja a tudatlanságot. Manjushri kardját a gyors leválás kardjának és a megvilágosodott akarat szimbólumának is tekintik.)

14

Látod őt egy varázslatos palotában, amely ezrek által énekelt himnuszoktól visszhangzik,
Istennők száz isteni tiarát ajánlanak fel lótusz lábának.
És virágeső esik fejére, kinek szeme kedvességtől nedves.

Miután ily módon látták Manjughoshát, sírhatnak hangos örömmel a pokolban élők.

15

Hasonlóképpen, miután láttam, érdemeket halmozó tetteim miatt,

Az örömteli felhőkből eső hideg és édes illatú esőtől,
Melyet Samantabhadra bódhiszattva (akit a buddhista gyakorlással és a meditációval azonosítanak) és Sarva-nirvarana-vishkambhi (ő is az egyik a nyolc nagy bódhiszattva közül) idéztek,

A pokolban élő lények is igazán boldogok lehetnek.

16

Minden állat mentes lehet a félelemtől.
Attól, hogy egymást megeszik;
Legyenek olyan boldogok az éhes szellemek,
Mint az északi kontinens emberei.

17

Legyenek elégedettek
A nemesi Úr, Avalokiteshvara (bódhiszattva, aki rendelkezik
az összes Buddha együttérzésével)
Kezéből ömlő tejáramtól,
Melytől fürdés közben mindig lehülhetnek.

18

A vak lássa a formákat,
Hallja meg a süket a hangokat,
És éppen úgy, mint Mayadevi (Gautama Buddha édesanyja)
esetében,
A terhes nő fájdalom nélkül szüljön.

19

A meztelen találjon ruházatot,
Az éhes élelmet;
Találjon a szomjas vizet
És finom italokat.

20

Találják meg a szegények gazdagságot,
Ezek a szomorú és gyenge emberek találjanak örömet;
Találjon új reményt a haldokló,
Állandó boldogságot és jóllétet.

21

Minden beteg és betegeskedő
Gyorsan szabaduljon betegségétől,
És minden betegség a világon
Soha ne forduljon elő újra.

22

A rémült már ne féljen.
Aki csapdába esett, szabaduljon.
Az erőtlen találjon erőt.
És az emberek gondolkodjanak, miként váljanak mások
javára.

23

Minden utazó találja meg a boldogságot
Bárhová is megy,
És erőfeszítés nélkül tudják megvalósítani
Bármit is tesznek.

24

Akik hajókban és csónakokban vitorláznak
Szerezzenek meg bármit, amit akarnak,
És miután biztonságosan értek partot,
Örömtelien láthassák újra rokonaikat.

25

A bajba esett vándorok, akik útjukat veszítették,
Találkozzanak utazótársaikkal,
És tolvajoktól, tigrisektől nem félve
Könnyedén haladjanak, fáradság nélkül.

26

Kik nyomtalan, félelmetes vadonban találják magukat -

A gyermek, az idős, a védtelen,
Az elkábultak és az örültek,
Óvva legyenek jótékony égiek által.

27

Minden lény mentesüljön attól, hogy ne legyen szabadideje
És legyen felruházva hittel, bölcsességgel és kedvességgel;
Ételekkel (megfelelő módon előállítva) és kiváló
magatartással,
Hogy tudatosak lehessenek egész életük során.

28

Egy lénynek se kelljen gazdagságról álmodnia
Csakúgy, mint az ég kincstára,
Éljenek vita vagy kár nélkül
Mindig élvezzék, ahogy ők akarják.

29

Kiknek kevés pompa jutott
Váljon felséggé;
És azoknak, kik teste fáradt és megviselt
Váljék csodálatos és nemes formává.

30

Minden alacsonyabb életforma az univerzumban
Szülessen újjá magasabb létformákban;
Az alacsonyan teljesítő váljon naggyá
És a büszke váljon alázatossá.

31

Érdemem szerint (amit felhalmoztam),
Minden egyes lény
Hagyja fel a gonoszság minden formáját

És örökké köteleződjön el az erény mellett.

32

Soha ne hagyják el Felébredt Elméjüket
És mindig legyenek elkötelezettjei a bódhiszattva
magatartásuknak;
Buddhák gondozzák őket
És hagyjanak fel ördögi tetteikkel.

33

Az érző lényeknek élete
Elképzelhetetlenül hosszú (ha szerencsés birodalmakban
él);
Mindig elégedetten élnek,
Nem ismerik még a „halál” szót sem.

34

Számos helyen legyenek
Kívánságot teljesítő fák kertjei
Telis-tele Dharma (a természet törvénye) édes hangjával
Buddhák és fiaik hirdessék azokat.

35

És legyen a föld mindenütt tiszta,
Sima és kőzettel,én,
Vízszintes, mint a tenyér
És természete, mint a lazurkőé.

36

A tanítványok minden körében,
Legyen számos bódhiszattva
Minden földön
Imádják kiválóságukat.

37

Minden megtestesült lény

Szakadatlanul hallja

A Dharma hangját, ahogy a madarak és fák hallatják,

A fénysugarak, sőt maga a tér is.

38

Mindig találkozzanak Buddhákkal

És fiaikkal a bódhiszattvákkal,

Így a világ spirituális mesterei

Imádkozhatnak a felajánlások végtelen felhőiben.

39

Az égiek néha esőket hozhatnak

Annak érdekében, hogy a betakarítás bőséges legyen.

A királyok pedig a Dharmával összhangban viselkedhetnek.

Így a világ népe mindig virágzik.

40

Legyen minden gyógyszer hatékony

És a mantrák ismétlése sikeres;

Lehet dakini, kannibál és hasonlók

De legyenek felszentelve könyörületes elméekkel.

(Dakini: energikus lény női formában, emlékeztetve az energia térbeli mozgására.)

41

Soha ne szenvedjen egy élőlény sem,

Kövessen el gonoszságot, vagy valaha is megbetegedjen.

Senki se féljen vagy ócsároljon,

Vagy legyen elméje depressziós.

42

Minden templomban és kolostorban
Az olvasás és a recitáció virágozzon és maradjon fent;
Legyen mindig a szangha (közösség) harmóniában
És valósítsák meg céljaikat.

43

A szerzetesek, kik gyakorolni akarnak
Keressenek csendes és magányos helyeket,
És azáltal, hogy elhagyja őket az összes vándorló gondolatot
Meditálhassanak rugalmas elméikkel.

44

Legyenek az apácák jelentősen elegendően,
Hagyják abba a veszekedést (egymással) és maradjanak
sértetlenek:
Hasonlóan minden szerzetessé felszentelthez
Lelkesedésük soha ne gyengüljön.

45

Miután megbánok minden erkölcsi elbotlást
A gonosszal mindig leszámolok
És ezáltal megkapom boldog újjá születésem
A lelki erényességem azonban ott sem lankadhat.

46

A bölcseket tiszteljék
És kapjanak alamizsnát;
Legyen az elméjük teljesen tiszta
És legyenek világszerte híresek.

47

A lények ne tapasztalják meg az alacsonyabb birodalmak nyomorúságát

És soha ne ismerjenek nehézségeket;

Legyenek az isteneknél jobb fizikai formában

Gyorsan elérjék el a buddhaságot.

48

Az érző lények újra és újra

Adakozzanak az összes buddhának,

És legyenek mindig örömmel teliek

A Buddhák elképzelhetetlen boldogságával.

49

Mint ahogy tervezték

A bódhiszattvák teljesítsék be a világ jólétét,

És minden érző lény fogadja el

Bármit is szánnak nekik buddhák.

50

Hasonlóképpen a Pratyeka-buddhákhoz (saját erőből,
tanító nélkül megvilágosodott)

És a srávakák (tanítványok) boldogságra lelnek.

51

És amíg el nem érem az Örömteli szintet

Manjughosha kedvességén keresztül,

Tudatoságom ne hagyjon alább soha

És mindig jussak felszenteléshez.

52

Éljek és tartsam fenn magam

Egyszerű, közönséges ételekkel,

És egész életemben találjak

Ideális magányt (a Dharma gyakorlására).

53

Bármikor szeretnék látni valamit
Vagy akár a legapróbb kérdést is feltenném,
Láthassam akadály nélkül
Az Urat Manjughosha-t magát.

54

Hogy beteljesedjen a szükséges
Mint a lények, kik elérték a tér végességét
Életem váljék olyanná
Mint Manjughoshaé.

55

Amíg a tér fennáll
És amíg élő lények maradnak,
Addig maradjak én is
Eloszlatni a szenvedést a világban.

56

Az élőlények minden fájdalma
Érlelődjön (kizárólag) számomra,
És a Bóddhizattvák Közösségének ereje révén
Minden lény éljen boldogsággal.

57

A tan, mely az egyetlen gyógyszer a szenvedésre
És minden öröm eredete,
Legyen anyagilag támogatva és megtisztelve
És nagyon hosszú ideig álljon fent.

58

Leborulok Manjughosha előtt
Kinek kedvességével egészséges elmék lobbannak,
És imádkozom a lelki tanítómestereimhez
Kiknek kedvességén keresztül fejlődök.



A szerzőről

Santidéva 8. századi indiai buddhista szerzetes és a Nálanda egyetem professzora. Nágárdzsuna filozófiai iskoláját képviselte.

Szaurastra (mai Gudzsarát) régióban született, egy Kaljanavarman nevű király gyermekeként.

Santidévát nem szerették Nándában. Azok közé tartozott, akik sosem jelentek meg semmi miatt. Látszólag sosem tanult és nem járt a gyakorlati órákra sem. Szerzetestársai úgy tartották, hogy az három megvalósítása nem más, mint az evés, az alvás és az ürítés.

Miután noszogatták, hogy tartson beszédet az egész egyetem előtt, Santidéva előadta a Bódhiszattva ösvényét.

A hosszú költemény elmondja a megvilágosodás folyamatát az első gondolattól a teljes buddhaságig. Ezt a szöveget a mai napig tanulják a mahájána és a vadzsrajána buddhista gyakorlók.